

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetni helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egybeitt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok ugyan eszupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny fölvetetik 's pontosan közöltetik.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: (kinevezések; Miképp gazdagodhatunk ingyen: — Papirosbank, gr. Széchenyi Ist. egy jó barátjától; Országgy. közlemény (Jun. 28k. ker. ülésb. országgy. szállásügy; 168d. frdi ülés részleteiből egy jeles beszéd velleje; 169d. frdi ülésb. gr. A. Gy. elfogadott indítványa részletei a polg. qualificatiókra nézve; Jun. 26-kai ker. ülésb. V. m. követének czáf-adati a magányrendszér védelmére; legujabb: a' Jul. 3kai's 4kei ker. ülésb. az országgy. szállásügy iránt pontok vizsgálata 's megállapítása; ezután pedig a' megyei külön sérelmek és kívánatok folytatása; budapesti napló: fővárosi 's irodalmi újdonságok; színházi krónika; Komárommegyei közgyűlés.)

Spanyolország (Krisztina temető's templom látogatási Trapani gr.; vámförök 'sai.)

Anglia (a' dublini tanács udvarolása; postán levélbontogató'sok; Osztrówszky gr. l. Byron kiadatlan kézírati; képszoira csonkittalán; hatósági küldöttek O'Connell látogatásától eltiltattak.)

Franciaország (A' marokkai háboru kiütése; 'sai) Ertesítő.

Magyarország és Erdély.

Budapesti napló. Meg ne ijedjstelt olvasóéző ördöklő nyilveszszötől, melyet ezikkemhomlokán megpillant 's melyet magamnak névjegyül választani merészlettem. Élt e' fegyverrel már elődöm is, ki e' szakmát több éven át bizony elég éles tollal vitte 's így szokatlan újságot nem kezdtek, de mi türes tagadás benne, magam is barátja levén ez őseinkről reánk maradt hajlékony, könnyű, röpké fegyverfajnak, eleve ki akarám jelenteni, milly osztályához tartozom a' journalistai tábornak, t. i. a' könnyű nyilvasok fűre dandárához. Mit van mást tenni? mióta a' patent-aczétollak mindinkább kiszorítják irói pályahomokunkról az egyszerű ludtollakat, még a' tompa eszű ember is eles tollal ír; 's ki ne vágyónék élesen írni, habár csak papirosán is? Így fordul meg a' világ! ezelőtt éles eszszel is alig vihették oda az emberek, hogy el ne tompuljon tolluk, egy bizonyos aczélkemény pánczélon, melyet, m. közönyösség' név alatt szép sallangok és sujtásokkal czifrán, választékos mennyiségben, igen jutányos áron — sőt ingyen is, vizen innen vizen túl mindenütt bőven találhatni: ma már a' tompa tollnak sem hire sem hamva, most a' sok éles toll mellett az eszék tompulnak meg; mert minden élt a' tolltól várnak. En itt csak egyet akarok megjegyezni: hogy ha nyilaimat némelyek ne talán éleseknek találándják, azt koránsem éleseszsűségemnek, csak a' nyilvas jó minőségének róják fel, miután ugy is találkoznának, reménylen, kik nyilaimat tompáknak találván, ezt majd ugy is eszemnek tulajdonítándják 's így megadandják pályámnak mellyre kivált egy feuilletonistának oly nagy szükség van, a' sulyegyent, vagy inkább arányusult. Egyébiránt rajta leszek, hogy puzdrám mindig telve, ivem pedig rugalmas legyen; hireim, mennyire lehet, gyorsan röppenjenek vesszőimről, mindig jó irányban szálljanak 's mindenkor a' legjobb czél kellő közepébe találjanak. Csak egy nemét fogom határozottan soha nem használni, a' mérges és halálos nyilakat, mert meg van írva: ne rágalmazz, és megparancsolva; ne öl! De a' dolgra. Mig városi társas életünk a' mindinkább bekövetkező nyárszak által meglehetősen veszt élénkségéből, annál nagyobbat fejt ki irodalmunk, névszerint az időszaki sajtó, melly, mint tudjuk, e' beállt féltével olly forrongásban van, mintha épen most következett volna be azon nevezetes processusa, melly vizeit a' száraztól elválaszta 's egy szabályozottabb, rendezettebb, tökéletes organicus egészszé fejlesztte azt, 's ki tudja, nincs égy? — Műkiállításunk is küszöbön van; hihetőleg még e' hét folytatán fog kinyitadni, mint halljuk, igen érdekes 's nagybecsű művek küldettek be nemcsak hazai művésznik által 's a' közel örökös tartományokból, mint Bécs és Prágából, de Német- és Olaszország több jeles művészeitől is. A' trieszti tavalyi műlap is megérkezett 's az illetők azt Klausur ur tüköraktájában átvethetik. — Nemzeti színpadunkon e' hó elején érdekes színi előadás várakozik reánk, a' „Szökött katoná" eddigi példátlan jó magaviseletéért új montourt nyerend, azaz érdekes szerepváltoztatással fog kedvelt Lendvayné jutalmára előadni: a' kovács legényt Füredi, a' szabót Lendvay, Camillát Lendvayné játszandja, ez érdekes reformot, mint hallók, Lendvaynének köszönjük. Schodelnéval mindegyre foly az alkudozás 's így korán fűtta meg a' trombitát helybeli néhány lapirónk a' szerződés elkeszültéről. Hiedelmünk szerint az ügyes közbenjárásnak s kerű'end 's hogy Schodelné is engedend használtótti érzelmenél fogva is követeléseiből, az igazgatóság is igényeiből 's így az operának meg leend tartva e' derék művésznő; minthogy azonban egy bármű dicső 's mivel hangu művésze vagy művésznő nem képes a' dalművészetet képviselni 's a' színházat számos látogatóval népesíteni más mellözhetlenül szükséges hangfokok legálabb egyegy kitünő képviselőjénélkül nyilvános, hogy valamint a' drámai szakot derék 's illő személyzettel látá el az igazgatóság, ugy szinte a' dalszínműosztályt is hasznó tulajdonságra juttassa 's évenként legalább 6-8 új és kellő dalszínművel örvendeztesse meg a' közönséget, melly ha a' már gyakran látottbul e' pénzzsűkes időben elmaradoz, minden egy két jeles tag legezészerűbb működése mellett is, épen nem esuda. — Carl k. a. Pestre visszérkezett bukarest-stambuli útutazásából. A' Honderű szerint Bukarestben Carl k. a-t a' bojárók tenyerükön hordozták. Ha ez igaz, mint legkisebb okunk sincs

kétkedni, ezek igazán tenyeres talpas kezek lehetnek! A' budai arenában Jul. 1jén ritka zenészi élvben részsettettünk, ugyanis több zenejártas lelkes műkedvelő a' helybeli énekiskola javára Halevy nagy jelességű művét a' Zsidónét' szép közönség előtt igen jól adta. — Az előtti napon ugyanezen kerthben rendezett Floránnep számos díszíténnel 's mintegy 10 ezerre hirdettett, de csak hirdettett! lámpa által eszközöltt kivilágítással igen nagy sokaságot gyűjtött össze, mondják mintegy 3000 ember volt jelen, kiknek nagy része csak éjjeli órákban oszlott szét. A' rendező bizonyos báró Klessheim, ki pár hét óta van itt Bécsből, némmel népi látványos darabjainak előadását személyesen rendezendő 's nyakra főre illuminálni akarva bennünket... hogy átlássuk, miképen csakugyan van a' pénzünk lírumlárurra! — Tömérdek volt e' napon a' népszállongás Buda gőzösn is, melly mellé bizton lehetett volna (mint ígérve volt is, de a' bérkoocsoknak kedvező tilalom miatt elmaradt) egymásik gőzöst segédül adni annál inkább, mert tudva volt az ó-buda melletti kis czeli népbucsú, melly Pestnek rendszerint nagy részét ki szokta esalni, Buda gőzös vándor közönsége így természetesen igen meggyarapult, 's hála hogy nagyobb szerencsétlenség nem történt, mint a' bombatéri kiszállóhid leszakadta, mi könnyen szomorú következesű leendhete, miután így is vagy 7 ember hullott a' meglábolható vízbe, most az egyszer szerencsésen kiszabadítva ugyan, de némelyek tetemes sérüléssel. A' helybeli lapok e' kiszállóhid törékenységére rég figyelmeztettek már, de nálunk előbb nem hiszik a' bajt, mig egy kis nyaktörősi lecce azt kézzel foghatóvá nem teszi. — Barabásunk legujabb olajfestvénye, az oláhesalád' az idei bécsi műkiállításban közfigyelmet gerjesztvén, azonnal vevőre talált; mint halljuk a' lembergi nemzeti képtár számára 500 p. forintért vásároltatott meg. Sajnáljuk, hogy e' beceses festvényt ismét elszalasztotta hazánk. Sziglitéitől e' napokban vásárlá meg Geibel Károly könyvárus a' Szökött katonát és Két pisztolyt, — kész. Zsidó' ezimű új színművére pedig a' nemzeti színház kongó cassája ásit, de szokás szerint pesti vásárnál előbb alig kerül színpadra; legeslegujabb színműve „Rózsánnep" szinte népelethől merítve most van toll alatt. Erősen beszélik, hogy a' pesti kikötőt polgárinak nem akarják részvényestársaság kezeibe bocsátani, hanem azt önmagok szándékoznak létesíteni. Ha ezt, mint hiszünk, minél hamarabb 's ezelszerűen megépítetik, ugy szentül van a' dolog — deha tán színes ürügy lenne, csak — a' részvényes egyesület elzsibbasztására — akkor — amhárr nem kötelesek pesti polgárinak Horatius olvasni, de még is ösmerik a' hires költőnek ama nevezetes sorait 's így tudják: „Quid valeant humeri, quid ferre recusent,“ noha mi bensől meg vagyunk győződve, hogy Pest lelkes 's vagyonos polgársága kellő kalauz mellett sok jelest képes létesíteni. Azonban ha talán a' polgárság építetné is azt, e' czél legkönnyebb és szaporábbban volna részvények által eszközölhető, pedig az e' végett vállalkozó egyesület sem kíván tudunk 's hallomásunk szerint egyebet. Vagy talán csak zárt testületként kívánja ezt az érd. polgárság önmaga létesíteni? vagy miképp? — Széchenyi' nevű gőzös annyira kész már, hogy rövid idő múlva sikra szállhatand; reméljük hogy első megjelenésekor már csak nevénel fogva is örömmel meg üdvözöletni partinkon. A' czukorfinomítógyára aláirt részvény-összeg 194 ezer forintra rug, mi által már előleg is biztosítottak hihetjük ez enyestet szélin állott szép vállalat fenmaradását. Gyurikovics György derék tudós hazánkfija köv. igen korszerű munkájának két első része jelent meg Trattner-Károlyi betűvel és költségin: De situ et ambitu Slavoniae et Croatiae, quem criticè illustravit, et de eo in usum Croatarum (s ezért) latine disseruit Georgius Gyurikovics. Az első részben megezőfolta azon o k o k a t, mik által Skerlecz Miklós 's az 183% ki horvátországi követek megmutatni törekedtek, hogy Pozsega, Verőcze és Szerém vgyék mindenkor Slavonia és a' slaviniai bán törvényhatósága alá tartoztak. A' 2d. részben kétszertelenül tanusítja hogy az említett három vgye 's velők határos három (t. i. pétervárad, bródi és gradiskai) végőrezred soha Slavoniához nem tartozott, hanem mindenkor Magyarországgal kiegészítő részeit alkotta. A' 3d. rész valódi 's törvényes helyzetét tüntetendi elő Slavóniának, 4d. végre a' valódi Horvátország határait 's terjedelmét, azon Horvátországot t. i. mellyre illeszthető a' Kálmán király és a' horvát népfőnökség közt 1102ben keletkezett szerződés. A' minden szempontbul derék 's a' bitorlott követeléseket jobbadán megsemmisítő munkát főleg minden horvátunk ajánljuk jelen viszonyaik tömkelegében iránytűül, de hazaszerető minden magyarnak is igaz lélekkel okulás 's eligazodásul. Színházi krónika: jun. 29 's 30k. Mátyás Diák er. népszínműtáncz és dalokkal 3 szak. Berktyől; zenéje: Egresy B.; Jul. 1jén Két pisztoly Sziglitéitől; Jul. 2dikán: Tudán kívül kém vigj. 2 felv. francziából Csepregi Lajos, előtte és felvonás közt a' Kölesey hymuszára irt 's dicséretre méltatott 6 rendű melodia — játék után a' 20 arany jutalommal koszorúzott pályaművet adá elő a' karszemélyzet, mellynek

a' jelige 's peesétes levél felnyitása után szerzője Erkel Ferenc; Jul. 3k. ismét Mátyás diák; Jul. 4k. Beatrice di Tenda dalszímű, mellyben főlemelt belépti díjak mellett Ronconi elragadó baritonja 's játékával remeklett; Jul. 5k. Örültek háza Dijonban színjáték 3 felv. —

Miképp gazdagodhatunk ingyen?

Ezen czim alatt 1844ki Századunk 4, 5, 6 's 7dik számaiban előadott tervnek rövid kivonata ez: Állítson föl az ország Pesten intézetet, b a n k, p é n z t á r vagy bárminezü czim alatt, melly nem papirospénzt, hanem az ország rendjei alatti utalványokat, kötelezvényeket, jegyeket vagy bármí nevezetű pénzképviselőt készítsen, azokat szakonként szaporítsa 100 millió forintig és biztos zálogra kölcsönözze ki, melly kölcsönök kamatai részint törlesztésre, részint közsűkségek fődözésire fordíttassanak. Azon jegyeknek mindenkori ezüstre váltása végett 10 millió ezüstpénz szerzendő 's e' somma azon czélra folyton készen legyen. Ezen 10 millió ugy kölcsönözendő, hogy fizetendő 6% kamat által a' tőke 32 év alatt eltörlesztessék. — Kölcsön adatik 2 — 3 annyit éró vagyonra pénz (fabrikált utalványok) — hogy 5% évenkénti pontos fizetés mellett 40 év múlva az adósság törlesztettnek tartatik, de rövidebb időre is adatik kölcsönpénz törlesztés nélkül 1/2 évi „fölmondás" 4% kamatra. — Még a' kormányrul sem kell feladni és annak is 20 — 30 milliót 5% kamatra és 40 évi törlesztésre kölcsönzeni. — A' jövedelem fordíttatnék országgyűlési határozat szerint 1) az ország díszére p. o. országház, museum, emlékek, tanítóintézetek, polytechnicum, börtönök 's jutalmazásokra, 2) az ország anyagi létének elősegítésére a) a' közönség javára mint vasutak, vízi csatornák, ezek folytonos 4% kívül hozzanak még tartozási költségeket, b) magányosak hasznára: moocsárok száritása, homokbuczkák beültetése, ezeknek birtokosi fizessenek 40 évig 5%. — Ha a' 10 millió adósság lefizetése 32 év alatt és a' 100 millió utalványok megsemmisítése 50 esztendő alatt vitetik végbe, az ország gazdagodnék még 206 1/2 millióval, mellyek mint tőke maradnának meg; ha a' lefizetésre és törlesztésre 60 év tüzetik ki, marad tőke 354 1/2 millió; ha pedig 100 esztendőre terjesztetnék, az ország tőkéje leszen 704 millió. — Aláírva Lad novemberben 1843. Czindery László m. k.

1) Ez semmi más nem volna, mint papirosbank, Zettelbank, mert az utalványok, kötelezvények, jegyek vagy bármí nevezetű pénzképviselőt készítné, az csak papirospénz volna, mert papirospénznek azon papiros jegyek nevezetnek, mellyek kamatot nem adnak. Tudjuk pedig tapasztalásbul és hisztóriai tényekbul, hogy a' papiros-pénznek könnyű szaporíttatása miatt milly veszélyek és nyomorgatások okoztatnak. Fr a n c z i a o r s z á g b a n L a w volt első, ki 1766ban papirosi financialis tervével próbát tett és a' papirospénznek mód nélküli szaporításával eleinte az ipart 's kereskedést búbajosan előmozdította és mindenben mozgást, életet, elevenséget hozott; de csakhamar kitűnt, hogy semmi biztos alapra — arany és ezüstre — nem levén alapítva ez épület, az nem sokára összszedült 's mestere elszökött. — A' franczia revolutio alatt 1790ben készült 400 millió assignata, mellyeknek hypothekál általánosan a' nemzeti jószágok voltak kijelelve, utóbb 40 milliardra v. i. 4000.000.000 francra növekedvén, becsűjök semmivé vált. Mire 1796b. mandat nevű papirospénz készült és már ezeknél mindegyiknél kitéteztett egy tabellára, hogy különösen melly nemzeti jószágok szolgáljanak hypotheka gyanánt, ugy hogy bárki teszi le azon javaknak 1/4 bocsűarát, illy mandátokban akármelly bíró által azonnal belé helyeztetik. Ezekbul eleinte 600 millió b o c s á t t a t o t t k i, de csak hamar 3000.000.000 frankra szaporodtak 's minden becsűket elvesztették. — Ausztriában Mária-Therézia a' hét esztendő háboru alatt 12 millió papirospénzt eresztett ki, II. József alatt 20 millióra emelkedett számuk; 1796ban más formába öntetvén fekete bankó-czédula név alatt ismét szaporíttattak és 1809ben 1060,798,653 fra emelkedtek, miglen az ugynevezett scala által devalvatióba jöttek, de a' helyettük kibocsátott Anticipationsscheinok azonnal cursust kaptak.

2) Azt lehetne mondani, hogy az itt előadott esetekben a' papirospénzek nem voltak eléggé biztosítva ugyan a' bankok táraiban lerakott arany és ezüst pénz által, a' mi igaz is. Lássunk tehát most más eseménye-

ket. Százados évi és több országban előfordult tapasztalások bebizonyították, hogy a jól organizált bank actív vagyonának arany és ezüst rudakban, vert pénzben, azonnal kész pénzre fordítandó zálogokban st. ef. annyira kell menni, mennyi kibocsátott papirosjegyei tesznek, 's nevezetesen lárda gyűjtött arany és ezüst a folyamatba eresztett papirospénznek 1/2-dát tegye. És a hol ezt legpontosabban megtartották is, még ott is fordulhatnak körülmények elő, melyek ugyan nem bukást de még is rémülést és zavart okoznak. Ugy Franciaországban, hol még 1830-ban a három napi júliusi lázadásban a párizsi utcákban csatázás és álgulódzás alatt sem szűnt meg a bank fizetéseket tenni és elfogadni; ugyanazon bank 1806b. — a kormányának tett nevezetes kölcsönzések által bizodalmat vesztési és ingadozni kezdett, de a pozsonyi béke által ismét megerősödött; azonban 1814b. az ellenséges hadiseregeknek Párizsba bemenetelekor a papirospénznek ezüst és aranyrai fölváltása miatt oly tódulás történt a bank felé, hogy ez felső rendelés következtében nem köteleztetett egyes egyedeknek 1000 francnál és napjában összesen félmillió francnál többet kifizetni, ezen késleltetvény és a hadseregek rendtartása csak hamar ismét viszszaállították a bizodalmat. — A londoni banknak is voltak crisisai: midőn 1697b. az akkori rozsz értékű pengő pénzt a kincstár teljes értékűre kezdé átveretni, a banknak ezen utólsóbul a közönség követelésére nem volt elegendő gyűjtéleke, az elsőt pedig a közönség elfogadni nem akarta; azonban kettőzetett gyorsasággal 's éjjel nappal veretvén új pénz, csakhamar megszünt a zavar. Utóbb 1754d. a praetendens fia Skótzliában kiszállván, mindenki bankjegyeit a bankba vitte, de azonnal tizenegyszáz nagy kereskedő összeállván kihirdette, hogy ők a papirospénzt elfogadják és beváltják, mire a tódulás azonnal lecsillapodott. — De 1797b. a 3dik crisisit is ki kellett állania, mert a francia kiszállítás fenyegetése és Irland zajongása félelmet okozván, kiki pengő pénzt kívánt beváltani, de akkor is három ezer nagy kereskedőből összeállott társaság hírül adta, hogy a banknótákat pengőpénz helyett teljes értékükben elfogadják 's fölváltják; mire csakhamar minden rendbe jött.

3) Midőn valamely országban új papirospénz-kibocsátásról van tanácskozás, tekintetbe kell venni a már ott forgásban levő papirjegyek számát és azok arányát a keringő pengő pénzhez 's népességhez. Könnyebb összehasonlítás végett mind ausztriai pengő pénz értékére fogjuk áttenni:

Ország	1840b. forgott 100 millió fr. papirospénz és 1200 millió fr. arany 's ezüstpénz.	és 300 és 150	és 150	összesen 38	29	35	17 1/10	8 1/10	12 1/10	12 1/10	12 1/10	12 1/10	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2
Franciaországban	1840b. forgott 100 millió fr. papirospénz és 1200 millió fr. arany 's ezüstpénz.	400	175 1/2	150	38	29	35	17 1/10	8 1/10	12 1/10	12 1/10	12 1/10	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2
Ausztriai monarchiában	Ha a forgó pénz a népesség közt folosztatik, illy arányt mutat:															
Franciaországban	34 millió lakos levő 3 fr. papirospénz	10	7 1/10	17 1/10	38	29	35	17 1/10	8 1/10	12 1/10	12 1/10	12 1/10	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2
Nagy-Britanniában	24 1/10	10	7 1/10	17 1/10	38	29	35	17 1/10	8 1/10	12 1/10	12 1/10	12 1/10	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2
Anglián és déli Skótzliában két annyi 15 1/10																
Ausztriai monarchiában	36 1/10	10	7 1/10	17 1/10	38	29	35	17 1/10	8 1/10	12 1/10	12 1/10	12 1/10	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2	6 1 1/2
De fölvéve, hogy a lombard-velencei tartományokban egyedül pengő pénz kering, és hogy Magyarország, Gallia és Dalmácia	11 1/10	8	4 1/10	4 1/10	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Látjuk ebből, hogy Franciaországban egy egyedre legkevesebb papiros és legtöbb pengő pénz jön, és összevéve látszólag több jön mint Angliában, de mivel ezen utolsó országban kétszer oly sebes a pénznek forgása, így egyes egyedekre több pénz jut. Látjuk azt is, hogy az ausztriai birodalomnak 's kivált Magyarországnak még sok előmenetelt kell tenni, miglen amazokat eléri. Nevezetesen pedig Magyarországnak — Erdéllyel és a Végvidékkel — szoros hihetőség szerint most 60,600,000 ft. papirospénz és 31,800,000 ft. pgő p. van forgásban.

4) Ha tehát a ladi indítványozó ur terve szerint 100 vagy 130 millió új papirospénz kibocsátatnék és 10 millió pgő pénz szerzetnék, itt 160% v. 190% millió papiros és valami 41 1/10 millió pengő forogna; Franciaországban 1 ft. papirosra jön 12 ezüst; Angliában: 4 ft. papirosra 3 ezüst, de mögötte van, ha kívánatlik, 3000 nagy kereskedőnek vagyona, Magyarhonban pedig jönne 4 fr. papirosra 1 ft. ez. és semmi pénz-váltói vagyon, és így legkisebb politikai bonyolodásnál financialis statusbukás történnék.

5) A tervező ur előadásából az is kiviláglik, hogy a megszerzendő 10 millió ezüst pénznek garantája volna a teendő nyereség vagy is a kibocsátott papirjegyek kamata, már erre nem gondolnám, hogy valaki a világon pénzt kölcsönözzön. — De adjon még is valaki 10 millió ezüstöt kölcsön, az a kibocsátott 100 millióhoz ugy állana mint 10hez 1, vagy ha a kormányának adandó is hozzá vennők, mint 13hoz.

6) Emliti a tervező ur, hogy Poroszországban milly csudákat vittek véghezilly intézetek; pedig ott nem általánosok, hanem egyedül a nemesi rendre szorítokoznak. Ebben igazat mond a javasló, de még is az ő terve és a főnálló porosz tartománybeli hitelegyesületek közt (Landchaftliche Credit-Vereine) azon különbség van, hogy ő valóságos papirospénzt akar gyártani, mert az ő bankjegyei szinte nem kamatoznak, valamint a bécsi bankjegyek sem hoznak kamatot; a porosz hitelegyesületek pedig papirospénzt nem gyártanak, hanem a kinek fölölegesen statuspapiros vagy pengő pénze van, kamatra adja és onnan kap kötelezvényt, melly egy v. más jószágának záloglevele és mellyhez kamat-szelvények vannak adva. Ezen záloglevelekkel szinte fizetések tételnek, újra zálogba adatnak; érettük jót áll az egész egyesület, melly a kamatokat is fizeti, de az adósaktul járó kamatokat is beszedi.

7) Azt mondhatná ugyan a tervező ur, hogy a bécsi bank is Tengoborszki munkája szerint csak 5,062,100 ft. ez. pénzzel kezdte meg 1818ban működését és még is teljes hitel mellett 1840ben már 175,541,400 ft. banknótái voltak forgásban. Ez ugyan, de ugyan 1818ban a részvényesek a főn említett ezüst pénzen kívül szinte Tengoborszki szerint 50,621,000 akkori Einlösungschein frtot is tettek be, mellyeket a kincstár elvett 's érettük 1821ben 25,310,500 fr. ezüst p. kifizetett, és ugyan a kincstár 1823b. a bankkal egységre lépén, hogy ez a még folyamatban levő Einlösungs 's Anticipationsscheinokat beszédné, újra 29,500,000 ft. e. pénzt fizetett a banknak; miszerint a banknak ez. pénzalapja 59,872,600 ft. e. p. rug és még azonkívül azon biztosítást is nyerte ugyan 1823b. a kincstártul, hogy akármikor megszorulna működéseiben, a kincstár pengő pénzzel kiségitendi. Gr. Széchenyi Istvánnak egy barátja.

Ő es. sap. kir. fels. maj. 25kei legfensőbb határozata által Harnos László 's Ferenczy József egri kanonokat, az elsőt ugyan angyalok királynéja kompolti, a 2dik boldogs. szűz battai ezimz. apátságával mélt. legkegy. díszesíteni.

Rómában legközelebb tartott bibornoki consistorium alkalmakor ő szentsége a többi praeconisált püspök közt m. Balassa Gábor újon kinevezett szombat-helyi püspököt is kihirdette.

Országgyűlési közlemény.

214d. ker. ülésre jun. 28k. néhai b. Mednyánszky Aloiz ő exc. elhunytá következtiben a gyászmise primás, őhgsé által a székesegyházban a t. hozó test jelenlétében tartván, a t. RR. csak 11 órakor gyűltek össze, hol nemelly petitiók átnyújtása után tanácskozás alá vétették az országgyűlési szállások tárgyában kiküldött orsz. választmány jelentése, mellynek fölolvása után nyomban olvastaték fel szab. kir. Pozsony városa választó polgárságának el tárgybani esedezése. Noha ez utóbbi iránt az érdeklött város követe ünnepélyesen kijelenté, hogy küldőjinek épen nem állott szándékában akárkit legtávolabbról is sérteni, azért meglepetve értették azon viszsztatéztést, mellyet alázaatos kérelmök okozott, kérévén hogy a t. RR. mindent, mi bármikép is sértőre magyarázthatnék, kegyesen kimenteni méltóztassanak: még is némelly megyei követek az e' folya-

modásban használt kifejezéseket illelleneknek találták, mig ellenben egy vezérszónok azt pártfogás alá vette. Az elég élénk vitatások eredményhez nem jutottak 's leginkább a készitett házber- lajstrom hiánya miatt a jövő ülésre halasztattak.

A' 168. frdi ülés részletei közül egy püspök jeles beszédéből a következőket emeljük ki: A' mennyiben a t. RR. a' már másszor folterjesztett törv. javaslatához ezuttal is ragaszkodnak 's a' bécsi és linczi békekötések alapján 's a' viszonzosság és lelkiismereti szabadság elvénél fogva a' vegyes házasságokból születendő gyermekeket atyjok vallásában kívánják neveltetni, bátor vagyok kijelenteni, hogy nézetem szerint az e' tekintetben tervezett parancsoló törvény ama három közül egyikkel sem egyezik meg. Mi a' békekötéseket illeti: tisztelem azokat mint oly ünnepélyes szerződéseket, mellyeken nemcsak a' protestansoknak, hanem a' katolicusoknak 's az egyházi rendnek is legdrágább jogai sarkalnak, de még is igen sajtyszerű 's csudálatos documentumoknak kell tekintenem azokat, mellyek az egyik félre nézve örökké változhatlanok, a' másikra pedig törv. útján bármikor is megmásolhatók; mellyek irányában, ha mi az 1791: 26. t. cikkre hivatkozunk, az válaszlattik, hogy ama békekötések az evangelicusokra nézve ennél sokkal kedvezőbbek, ha pedig mi védelmünk ezekben keressük, a' 26. t. cikkre utasítanak; végre a' mellyekben sokan azt is föltalálják, a' mi bennök irva nincs, ha pedig mi az azokban világosan foglalt biztosító záradékokat idézzük, az 1606ki 1. törv. cikkre, mellyből ama záradék kihagyott, figyelmeztetnek. Ez utóbbi észrevétel áll a' vegyes házasságokra nézve is, ugymint mellyekről amazokban semmi említés nincsen, nincsen pedig azért, mert a' vegyes házasságok mind a' két egyház által tilalmaztatván, nem igen divatoztak, 's midőn később szaporodni kezdenek, csak oly feltétel 's oly parancsoló tétetvény mellett engedtetek meg, melly szerint valamennyi gyermeket a' kath. religióban kellett nevelni. Némi változást szenvedett az II. József idejében, de a' vegyes házasságok iránti első provisio csak az 1791: 26. t. cikk által történt, melly szerint a' kath. egyháznak nyújtott kedvezések is tulajdonképen oda valának intézve, hogy a' kath. elveknek czélzott óvása mellett a' vegyes házasságok a' polgári törvények útján is lehetőségessé valnak. Ezt mutatják ama törvénycikk minden rendeletei, ugyanis: 1) az rendeltelik, hogy ott, hol a' férj katolicus, valamennyi gyermek az ő religiójában neveltessek, mi is rájuk nézve hitükből folyó kötelesség. 2) ott hol az anya katolika, a' p o s s i n t elvén megmentti a' figyermek neveltetésére nézve a' prot. atya szabadságát, egyszersmind pedig a' kath. nőre nézve kikerüli azt, hogy neki olyas valamit parancsoljon, a' mi hitelveivel ellenkezőnek. 3) határozó, hogy valamennyi vegyes házasság a' kath. lelkészek előtt köttessék, hogy ekkint azok érvényessége iránt minden kétkedést 's aggodalmat eloszlasson. Végre 4) a' vegyes házasságokból eredt valamennyi pert a' kath. egyházi szék elibe utasítja, hogy ekkint azoknak kath. elvek szerinti megíteltetését eszközölje 's egyszersmind felbonthatlanságukat biztosítsa. Etlér ezektől többnyire a' szóban levő t. javaslat, 's békekötésekre hivatkozva a' viszonzosság nevében kívánja megváltoztatni ama törvényt, melly egykor „sine stabilidiae inter religioas perpetuae harmoniae“ hozatott, 's magát „lex in perpetuo duratura“ czimvel illeti. A' viszonzosság a' jogok kölcsönös egygyességében áll, helyt talál az a' közeletben a' polg. jogokban, a' különböző vallásbeli felekezettek egymás iránti állására, viszonyaira 's alkotványos jogaira nézve; de a' vallásos elvekig egyik vagy másik egyház sérelme nélkül nem terjedhet ki. Már pedig az oly parancsoló törvény, melly szerint a' vegyes házasságokból született valamennyi gyermek atya vallásában volna föl neveltetendő, mind a' mellett is, hogy a' viszonzosságot szóval kimondaná, sérelmes volna a' kath. nőre nézve, mert azt parancsolná neki, a' mi egyháza elveivel ellenkezőnek. Egyébkint is az igazság kívánja, hogy midőn valamely törvény az illető felek érdekeért megváltozik, viszonzosság mellett a' nyereség mind a' két félle legyen, máskép a' viszonzosság csupán pusztá hang, és mi az egyik részre nyereség, az a' másikra épen jogsértés lenne. 'S nézzük már most, mit nyernének ama parancsoló törvény mellett az evangelicusok? ott, hol az apa evang. nyernék azt, hogy valamennyi gyermek ennek vallásában neveltetnék, egy oly jog, mellyel ő eddig nem birt; 's mit nyernének a' katolicusok? semmit, hiszen ott, hol az atya kath., azzal, mit neki a' törv. javaslat nyujtana, a' 26. t. cikknek fogva eddig is élt, ott pedig hol az anya kath. ez elvesztené mind azt, mit eddig a' törvényvel fogva birt, el azt, hogy lányát önvallásában nevelhesse, el még azon reményt is, mellyet eddig a' „pos-

sint" igénél fogva gyermekei iránt is táplálhatott; az illy határozat mellett olvashatnák ugyan a' catholicusok a' törvényben a' viszonszót, de a' nyereséget s' hitelveik kiméletét abban hiában keresnék. Egyébiránt át nem láthatom, hogyan hihetik a' t. RR. a' lelkiismeret szabadságával megegyezhetőnek ama szabályt, melly minden szabad alkut kizár, a' kölcsönös szabad szerződés helyébe a' kérelhetlen törvényt állítja, s' a' protestantst ugyan a' „possint“ szabad teréről a' rideg „debenit“ körére szorítja; a' kath. nőt pedig elvei, a' fenálló törvény, s' az eddigi gyakorlat ellenére kényszeríti, hogy gyermekeit a' magától különböző vallásban nevelje. A' prot. tisztán vallásbeli dologban, gyermekeinek vallásbeli neveltetésében lelkiismerete fölött valamely kényszerítő hatalmat, legyen az bár az egyházé vagy státusé, el nem ismerhet, s' azért e' tárgyban a' parancsoló törvényt, valamint a' külföldön nem tudhatta, ugy hazánkban sem fogja tudni a' lélekismeret szabadságával megegyeztetni. A' catholicusok pedig elismerik ugyan a' státus hatalmát, hogy az egyházak külső viszonyira nézve rendelkezessék, de azon jogot, hogy hitelveik iránt intézkedjék, vagy ezek ellenére lelkiismeretüket kényszerithesse, neki nem tulajdoníthatják. Valóban nehéz egy olly okoskodást felfogni, melly a' szabad egyezkedésben a' lélekismeret erőtetését látja, ellenben pedig az erőtetőt, a' parancsoló törvényben a' lélekismeret szabadságát találja. M. b- di főispáni helyettes ur tart azon rosz következtetéstől, mellyeket e' tekintetben a' parancsoló törvény hiánya fogna szülni. Nézzük tehát a' következtetéseket, mellyek ama törv. javaslatból fognának származni. Nem akarom ugyan tagadni, hogy a' vakbuzgóság ollykor a' kath. részről is születt e' tekintetben törvényszegést; merem azonban állítani, hogy a' vallásbeli kérdések és surlódásoknak %₁₀ része onnan eredt, hogy a' vegyes házasságokból született gyermekek majd a' prot. szülék, majd ezek rokoni által a' törvény ellenére neveltettek. A' törvény végrehajtást kíván, s' ha felsőbb rendeletek által a' prot. szülék engedelmisségre szorítottak, vagy gyermekeik vallásbeli neveltetése végettőlök elvételni rendeltettek: ez némely megyékben ellenszegülésre talált s' többnyire ingerültséget vagy elkecsereledést okozott; sokban a' vallásbeli üldözés és elnyomatás gyanuját is születte, végre mind ama vallásbeli panaszkodásokat, mellyek bennünket már 3ik országgyűlésen át zaklatnak. Szóljon mostmár a' törv. parancsolólag mind két részre: miután kétségtelenül fognak találkozni, mint eddig prot. anyák, ugy ezentul kath. nők, mellyek gyermekeiknek vallásbeli neveltetését a' törvény ellen fogják intézni, s' miután a' vegyes házasságoknak aránytalanul nagyobb része ollyan, mellyben a' nők catholikák, a' vallásbeli kérdések s' a' törvényszegés esetei sokszorozva félelmes progressióban fognak növekedni, a' megyei közgyűlések vallásbeli csatáit válnak, a' rokonszeny hitsorsosai iránt a' catholicusokban is fel fog ébredni s' ekként a' reményelt béke s' egység helyett, az ingerültség s' a' kölcsönös elkecsereledés mindinkább terjedni. A' különbség csak az lesz, hogy némely megyékben, a' mint a' constellatiók fognak állani, a' törvény a' prot. egyház, másokban ismét a' kath. egyház érdekében fog szigorúan végrehajtani. És épen az, hogy a' vegyes házasságokból született gyermekek neveltetése iránti parancsoló törvényt végrehajtani nem lehet, a' nélkül hogy a' végrehajtás vallásbeli üldözésnek s' lelkiismeretbeli erőtetésnek ne tekintessék; s' épen az, hogy e' tárgyban igazságos, s' minden félt kielégítő törvényt hozni nem lehet, bírá a' külföldi kormányokat, s' törvényhozó testületeket arra, miszerint állítván azt, hogy e' tárgyban minden imperatív törvény egyik vagy másik egyház elveit sértene, a' végrehajtás pedig lelkiismereti gyötréssé s' erőtetéssé fajulna, az illy házasságokból eredt gyermekek vallásbeli neveltetését a' szülékre hagyták azon tekintetből, hogy ez esetben is egyik vagy másik félnek elvei szigorúságából engedni kell, s' ha kath. fél enged, az által egyháza iránti közönységet bizonyítandja, a' mit ugyan neki tenni lehet, de parancsolni nincs senkinek hatalma. Igy van az Angol-Franciaországban, Amerikában s' Németország stáusaiban, kivéven a' weimari nagyhírséget, hol az eisenachi körületben levő néhány kath. lakos többnyire csak jövevényekből áll, az eminenter prot. kormány jónak látá a' prot. egyház érdekében azt rendelni, hogy a' vegyes házasságokból született gyermekek azon fél vallásában neveltesse, melly maga vagy családja a' nagyhírségben régebben lakik, mi más szavakkal nem egyéb, mint az, hogy valamennyi gyermek az evang. vallásban neveltesse; ez volna, ha kisebb mértékben is, ezélja a' parancsoló törvénynek, miután hazánkban, a' vegyes házasságok legnagyobb része ollyan, hol a' férj evangélikus. M. gróf Z. K. ur említésbe hozá a' sola salvificat. Igenis ez dogmá-

ink egyike; s' noha szeretném ennek valódi értelmét soknak megnyugtására s' felvilágosítására előadni, érzem azonban, hogy erre itt nincs hely, sem idő. De illyes valamit feltalálhatni az evangélikusoknál is; mert mind a' két hitvallás, nevezetesen pedig az 1566ban készült helvetica confessio 11ik fejezete elfogadja a' 4 első közönséges zsinat határozatát az ugynevezett Symbolum Athanasianummal együtt, mint ollyanokat, mellyek tartalma a' szentírással nem ellenkezik; már pedig ez utóbbi ezen szavakkal kezdődik: „quicumque vult salvus esse, ante omnia opus est, ut teneat cath. fidem, quam nisi quisque integram inviolatam servaverit, absque dubio in aeternum peribit“ és e' szavakkal végződik: „haec est fides catholica, quam nisi quisque fideliter, firmiterque crediderit, salvus esse non poterit“ eddig is megvolt a' catholicusoknál e' dogma s' még sem állíthatni, hogy a' vegyes házasságokban élő kath. nők nagyobb része tértetvények mellett ment volna férjhez. S' ha az evangélikusok e' dogma irányában magokat s' érdekeiket parancsoló törvénnyel akarják biztosítani, hogyan sürgethetik catholicusokra nézve a' transitus szabadságát, miután protestantst áttéréstől a' kath. egyházban létezőgyónás, böjtölés, az annyira gyűlölt hierarchia s' a' házasság felbonthatlansága eléggé visszarögzítheti, ellenben pedig a' catholicusok az evang. egyházban sok ollyast találhatnak, mi őket hozzájuk édesgethetné? Több érdemes szónok a' tisztelt gr. urral együtt tartani látszanak még ez ügyben a' clerus tulnyomó befolyásától is. Azonban ha igaz volna is ama már soknál csonttá vált, de általánosságban alaptalan állítás, mintha a' clerus pénzszelvényekkel s' ijesztésekkel törekedett volna a' tértetvényeket kicsikarni; ha képes lett volna is eddig olly alacsony s'ágokat elkövetni: de vajjon fogja e' ő ezentul pénzét v. idejét olly szerződés eszközésére pazarolni, mellynek nem lesz többé sem cursusa, sem, mint eddig volt, kötelező ereje, s' mellytől visszaléphet az igy rászédett protestans még az nap, mellyen az tőle kicsikartott? De nem is látom, miért kelljen e' tekintetben csupán a' kath. clerustól tartani, miután igen hihető, hogy n e m fog e' részben a' buzgóság, vagy bárminek nevezük is azt, az evang. lelkeseknél is hiányzani; ugy de a' kath. clerus hazánkban nagy vagyonnal s' tetemes befolyással bír! de birjon bár, innen csak nem következik egy olly intézkedés szükségé, melly az evang. szabadságát egy parancsoló törvény bilincseibe verje, a' catholicusoknak pedig hitelveit sértse; e' tekintetben sokkal rövidebb utat választottak, s' bizony nem rajtok mult, hogy jámbor jó szándokukban nem boldogultak azon t. hatóságok, mellyek közül az egyik Romától kívánta a' magyar anyaszentegyházat elszakítani, másik a' clerust politikai jogaitól megszabadítani, a' 3dik pedig birtokai s' súlyától felmenteni. Angliában a' prot. clerusnak sokkal nagyobb mind birtoka mind politikai befolyása; és mégis ott a' vegyes házasságokra nézve semmi olly parancsoló törvény nem létezik, s' a' kath. ingyen sem jön eszökbé, magokat illyes törvény által biztosítani. Németországban, kivéven Bajorországot, a' törvények és kormányok a' protestantismus érdekeit pártolják; és mégis ott illyes törvény nélkül léteznek vegyes házasságok, s' az ottani catholicusokat csupán olly parancsoló szabály hiányából még veszély nem fenyegeti. Megvolt eddig is hazánkban a' clerus befolyása, és mégis, mint mondám, a' vegyes házasságok nagyobb része tértetvény nélkül kötött. Az átmenetel szabadsága a' protest. nézve eddig korlátlan volt, és vajjon a' clerusnak minden birtoka, befolyása s' hatalma mellett megritkultak e' honunkban prot. atyánkfainak sorai? körüljárta e' hazánkban a' clerus, egyikkézzel kincset s' igéreteket, a' másikkal pedig fenyegetéseket szörva a' szárazat és a' tengert, hogy egy proselitát csináljon? van e' példa, hogy valamely prot. temp'omot, paplakot vagy iskolát elfoglalt, vagy valamely községet vagy kétségtelenül prot. egyedet vallása szabad gyakorlatában valaha háborgatott volna? Igenis! van a' befolyásnak egy neme, mellyet a' clerus minden birtokától s' politikai befolyásától függetlenül gyakorol, s' melly abban áll, hogy hivat az egyház elveire s' kötelességeik teljesítésére figyelmeztesse. Ezen befolyás a' papi hivatal fogalmából foly s' kötelességen alapul; e' befolyásnak, e' tiszteljesítésének köszönheti a' világ a' keresztényen religiót s' a' civilisatio valamennyi áldását; ez birta mindenkor s' bírja ma is a' clerust arra, hogy hivat számára iskolákat nyisson, templomokat építsen s' az evangéliom világitó szövénekét a' világ legtávolabb fekvő vidékeibe vigye. Ezen szelid, ezen jog szerű befolyását gyakorolni fogja ő, bármit parancsoljon is a' törvény, gyakorolni még akkor is, midőn a' világ visszaveendi tőle mind azt, mit neki hálája s' tisztellete bizonyosságul nyújtott. M. b. V. L. ur a' dominans religiót emlité. Noha törvényink, különösen p e d i g az

1741: 16. a' kath. religiót még e' nevezetnél is magasb czimmet illeti; s' noha tudnék felhozni prot. írókat s' prof. iskolai könyveket, mellyekben a' kath. religio dominansnak nevezetnek: én azonban a' nevezet t. könyvünkben világosan irva nem találok. Uralkodjék az egyház tanjának befolyása, szolgáljék épületes példája s' a' religio jótékonyága által bölcseségén azoknak, kik kebeléhez tartoznak; azt azonban, hogy más vallásbeli felekezeteiket elnyomjon, jogaikat tapodja s' egyházak felett uralkodjék, nem kívánom, nem kívánhatom; de csodálatos dolog mégis, hogy a' protestans, hol a' külföldön erőre s' trónra jutott, a' dominans nevet nemcsak elfogadta, de igen sanyaruan gyakorolta s' gyakorolja is. Igy van ez Angliában, Dán- és Svédországban, s' még Németországban is, hol noha a' bécsi congressus által a' vallások egyenlősége elvileg felállított, de többnyire mindenütt, nevezetesen Poroszországban, Hannoverában s' Würtembergben a' catholicusok naponkint emlékeztetnek arra, hogy a' lakosok kisebb számát teszik. Egy m. ur boldognak kiáltá Finlandot, mert ott az orosz czár legujabb határozata szerint a' vegy. házasságokból született valamennyi gyermek atyja vallásában neveltetendő. Sokat hallunk s' olvasunk az orosz kormány rovására, de még azt rá soha senki sem fogta, hogy a' catholicusok vagy protestansok iránt vallásbeli dolgokban valaha szabadelmű lett volna. Finland 1810 szakított el Svédországtól s' kapcsolatot az orosz birodalomhoz, ez alkalmal a' fridrichshami statusszerződésben költék ki magoknak s' megis nyerek a' finlandiak azt, hogy vallásuk, melly ágostai, ezentul is nálok uralkodó és statusreligio maradjon, melly szerint ott közhivatalokat sem catholicusok sem reformatusok nem viselhetnek. Megváltoztatá ezt orosz jobbjára nézve a' mostani czár, legujabban pedig kiadá azon rendeltet, mellyre a' m. ur hivatkozott; de azon hozzátétellel, hogy birodalmának egyéb részeiben az illy házasságokból született gyermekek mindig a' görög nem egy. vallásban neveltesse. E' szerint azon ukáz egy statusszerződésen alapul, de egyszerűen az orosz egyház javára van irányozva, mert miután a' Finlandban lakó orosz jobbjak többnyire tisztviselők, ezek ott megházasodván, gyermekeik természetesen az országos vallásban lesznek neveltetendők.

A' 169 frdi ülésb. vár. rendezési üzenet tárgyalásakor egy m. gr. sokkal mélyebben bocsátkozék a' 89dik §. taglásába, miután a' polgári s' választói qualificatiót életkérdésnek nyilatkozta, mellytől a' városok jövedője függ. Érdekes beszédének tartalma köv.: Szónok az ujonnan felállított választási rendszerre kifejtéven, bölcsnek találta, hogy a' t. RR. a' qualificatiókat a' közvetett és közvetlen választásokkal összekötésbe hozták. Ebben ő is megegyezik s' csupán azon elvet kívánja felállítani, hogy a' politikai jogok gyakorlása csak ollyanokra bizassék, kik elegendő biztosságot nyújtanak, hogy azokkal viszszaelni nem fognak. A' megyékben is létezik közvetlen választás, de számos is a' viszszaelés, mellyek azonban nem onnan származnak, hogy a' választások közvetlenek, hanem onnan, hogy semmi qualificatió nem létezik olly nagy csábítások mellett. A' kettős választások többnyire oda szoktak vezetni, hogy egyesek kezeibe esik a' befolyás és ezek által vitetik véghez a' választás. Ha tehát a' t. RR. elég biztositó qualificatiókat állítanak fel, szónok a' közvetlen választások ellen nem volna. Legyen ugyanazon választói rendszer az egész országban. De a' választók minimumában soha nem egyezik meg. Mihelyt valaki választásra képes, azt kizárni ne lehessen, de más részről önkényes szám-felállítás által a' választói jog ollyanokra ne ruháztassék, kik elegendő biztosságot nem adhatnak. A' t. RR. által felállított qualificatiók igen csekélyek s' csak két osztályra terjeszkedők; azért szónok minden osztályokrai kiterjesztésüket kívánja, jelesen, hogy a' mestereberek rendese, a' kalmárok pedig bezimzettek legyenek. A' sommákat illetve, miután a' t. RR. ezen táblában felállítottakat igen magasoknak tartják, szónok közelítés végett azokat alább szállítani kész. Pestre nézve minden esetre kivétel tételessék s' ezen város, tekintve különös körülményit, semmi osztályba ne soroztassék. Itt is mérséklést kívánván, a' fekvő birtokokra nézve, mert ő a' ház és más birtokok között különbséget tenni nem akar, az előbb megállap. 2000 — 4000ft3000 ftra csökkentti. A' többi városra nézve a' legkisebbségnél 400 — 600 fr. helyett 300 — 400 fr. közép városoknál 800 — 1200 helyett 700 — 900 fr. a' nagyoknál 2000 — 4000 helyett 1000 — 1500 fr. legyen a' megkivántató qualificatio. Illy csökkentés szinte a' mestereberek jövedelménél is történhetnék, s' itt az előbbi legmagasb jövedelmet, t. i. 600 frtot, csak Pestre nézve kívánna megtartani, a' többiekénél a' 200at 120ra a' 400at 240re, a' 600at 400ra csökkenteni. A' hono-

ratorokra nézve ne az önként bevallo, hanem a bebizonyított jövedelem képezze a qualificatiót. Addig, míg elégséges biztosítékot nem lát szónok, kénytelen a közvetett választásokra szavazni. Mindenekelőtt egy báró itt azon kérdést felel: vajjon a m. FRR. ezen qualificatiók mellett a direct választásokat is elfogadná? Egy más b. pedig legalább azon föltételeket, mellyek alatt ezen tábla a közvetlen választásra áll, világosan kívánta kijelölni. Egy 3dik báró azonban tákosb tért kívánt a RRnek engedtetni azon nyilatkozás által, hogy ezen tábla szükséges biztosítékok mellett a közvetlen választásokat elfogadni nem idegenkedik; azért minden számon kívül csak általánosan mondatnék ki az elv. Ezt az indítványzó gróf sem ellenezvén, noha egy gróf a kérdés mostani stadiumában már ultimatumot kívánt, miután mindenki már számot vetett, az indítvány a választó polgár és „közpolgár“ nevezetek elfogadása mellett teljesen helybenhagyott, s így ezen főkérdésnek legközelebbi teljes feloldatandása körül biztos remény van nyújtva. A t. RR. többi észrevételei egész a 153. §ig ellenmondás nélkül elfogadtatván, e szakasz az előbbieknél fogvást függőben maradt. Megnyugván a m. FRR. a következők észrevételeiben, a főfelügyelő fontos kérdése körül egy báró s főispáni helyettes megjegyzé, hogy miután a t. RR. az elvet is megtámadják, az alapot is, de ez utóbbit csak általánosan, erről pedig mindaddig, míg a Felsőháza hivatalos szervezete iránt alku nem tételt, törvényileg intézkedni nem lehet, ez előbb bevárando s addig, míg ez nem történt, a t. RR. az alap- megtámadásban részletekbe nem bocsátkoznak, e kérdés körül tovább haladni nem lehet, s ezért a RR. ez értelemben volna felszólítandók. A köv. szakaszokra sem törtérvén észrevétel, a közoktatásra nézve (282—389 §) a FRR. előbbi nézeteiknél maradtak; nemkülönb a 310 §ra nézve is. Innen a 324. §ig megtörtént az egység, ellenben a háziadómennyiség maximumát ezentul sem kívánták a FRR. az országgyűlés elhatározására bizatni, miután a már többször felszólalt gróf megjegyzése szerint, soha ez törv. hozási tárgy nem volt. Ne bizzunk megint az országgyűlésre oly intézkedést, mellyet véghezvinni nem képes. Mikint tudná a legislatio, mennyi kívántatik például Kaproncza városa háziadójára? A 340. § után javasolt új szakaszt egy gróf célravezetőnek nem tartotta, miután aláírás nélkül, hacsak minmagunkat mystificálni nem akarjuk, valóságos felelősség soha sem létezendik; azonban az előbbi szónok nem kívánt e pontnak különös nyomatékot adni, s azért csak figyelmeztetni ohajtá a FRRet a contrasignatio jótkönyv hatására; melly észrevétel helyeslést nyert. A IVd. részre nézve a tábla előbbi nézeteinél megmaradt, ugy szinte a kir. díjt ezentul is a Felsőháza rendelkezésére kívánják meghagyatni. Az országgyűlési szavazatok iránt a sokszor felszólalt gróf egyedül a szavazatok kettőztetésében látott nehézséget, miután ezt csupán a megyékre, a káptalanok és szabad kerületek mellőzésével, ruházni, az országgyűlési- elrendezés egyoldalú megelőzésének tartotta; ezen kettőztetést kivéve akármely jobb felsőházhoz járul. Elfogadtaték. A követválasztásoknál az előbbiekhöz képest csak biztosítás kívántatik, hogy a választók vissza nem fognak jogaikkal élni. A IXd. rész tovább is maradjon ki. El levén végezze az egész munkát, 6 cs. kir. Fens. jövendő tanácskozások tárgyaúl a megyei kihágásokról munkálattal tüzte ki; azonban egy báró a tárgyalandók rendére figyelmeztetvén, a fens. elnököt a szabad ujságot tárgyzó, már oly régen a t. RRtől ide érkezett üzenet fölvetelére megkérte, nem várván ugyan még ez orsz. gyűlésen sikert, de legalább oly törvényes intézkedést ohajtva, hogy jövő orsz. gyűlésen ne kelljen megint ezen hosszú s kellemetlen ösvényt megkezdni. 6 cs. kir. Fens. e tárgy fölvetelét, mikor az idő engedendi, megigérte; most azonban az általa kifizűött munkálattal tárgyalatását annál sürgetősbnek véli, mivel újabb tapasztalások szerint ugyanazon időben, midőn a t. hozás e rosz kiirtatásáról tanácskozik, a szomszéd megyékben a legbotrányosb kihágások történtek.

A június 26ki ker. ülésben a földi. választózetnet a büntetőkönyv javaslata iránt újra felolvasztatván (lásd. Társak.) V. megye követe így nyilatkozott: Ha a t. RR. e fontos tárgynak köteles figyelmet ajándékozni méltóztatnak, elmondom a m. FRR. üzenetére nézve azokat, miket nemcsak általános nézetekként kívánok előterjeszteni, de mik előttem fekvő hiteles adatokon épülvén, azt szándékozom megmutatni, hogy egy más helyt, mint a főrendi naplóból olvassuk, a magányrendszer egy ns ellensége által felhozott adatokat, azon kulfőkben, mellyekből merítették, mind ugy foglaltatnak ugyan, mikép idéztetvék, de magok azon kulfők részint alap-

talának, részint ellenkező hiteles adatok által megcáfoltatnak. S ezt nem azért kívánom tenni, mintha a hallgató és magányrendszer közti vetélkedésre ez által távolabb mezőt nyitni szándékoznám, épen nem, hisz a magányrendszer elsőbbségét a m. FRR. előbbi üzenetjökben már megismerték; de azért, mert egy más helyen felhozott adatok saját utján is az egész hazát bevándorolván, miután a discussio stadiumában vagyunk, lássa a közönség az ellennézeteket is s azután győzzön a mi jobb. De hogy ezekben annál rövidebb lehessen, engedjék meg leginkább azon részére szorítkohatnom a válaszüzenetnek, mellyben azt említik, hogy „nem hiányzanak tapasztalások, mellyek szerint a magányrendszer sikeretlen és célelenninek találattott, vagy mellyek szerint a betegség, halomás és örültség a melletti iszonyu arányban mutatkozott.“ S mielőtt erre felelnék, szabadjon két általános megjegyzést bocsátanom elő; első az: hogy az ugynevezett szoros értelemben philadelphiai rendszer, a mivel világbán többé nem létezik, ugy hogy a magányrendszer elnevezés tulajdonképen nem is helyes, hanem vala mint a régi „solitary confinement“ megkülönböztetik a mostani „individual confinement“-től és a németek is, különösen a jeles Tellkampff azutóbbi, „Trennungssystem“ nek nevezi; ugy nekünk is elkülönítési rendszert kellene mondanunk a már nem létező magányrendszer helyett. Ugyanis: valamint a szélsőségek egymással érintkeznek: ugy a régi módszer mellett minden rab összekevertetvén, ettől egy szerre egymás szélsőségre vetemültek, arra t. i. hogy a rabot tökéletesen és egyszerre elzárták a világ és minden embertől és még munkával sem foglalkodtaták. Hogy ennek csak szomorú következményei lehettek, igen természetes, s épen ezért el is hagyták azt tökéletesen. Ma hát a magányrendszeren ne értsen senki illyet, hanem csak oly elkülönítő börtönt, mellyben minden rab elég tág és egészséges külön kamrában őriztetik, de folyvást munkával foglalkodtatik, és még szabad levegőni mozgásban eléggé részesül. 2dik megjegyzésem az, hogy én a számokbuli okoskodást csalhatlanak nem tartom, mert a körülményektől, tudjuk, mi sok s majd legtöbb függ; hanem mivel számok hozattak fel közönség elibe a magányrendszernek igen ns ellensége által, kénytelen vagyok én is ellenkező számokat kimutató hiteles adatokat hozni fel. S e részben követni fogom azon sort, mellyel ama tisztelt egyed által a magányrendszer elleni adatok említették. Jelesen a mi az e rendszer melletti nagyobb halálózást illeti: philadelphiai orvos d. Coates m. 1843ki maj. 6án kelt levele s graphikai táblái szerint, az ottani magányrendszerü börtönben 1836. és 1837ben a fekete rabok halálózása 6 pecten felül volt ugyan, de 7 pct egészen nem volt; a fehéreké pedig 1836ban 1 pct, 1837ben 3 pct. S ugyanazon városbeli lakosok közt i halálózásokat 1821től 1830ig fölvevén, középszámítás szerint a fehéreké 2 és 3 pct közt, a feketéké 6 és 3 pct közt volt. 1838ban a fehéreké 2 és 3 pct közt, a feketéké 11 pct, de 1839ben már ezeké is, noha számuk növekedett, 4 pct lett. 1842ben fekete 6, fehér 3 halt meg. 1836ban volt ama fogházban rab naponkint 360, ebből meghalt 12, tehát 3 pct, kik közül 202 volt fehér, s ezek közt két halálózás törtérvén, ez egy pctet sem ad, hanem = 0,99 századrész. 1837be volt rab naponkint 387, közülök meghalván 17 = 4 pct. Ezek közt 232 fehér volt, s 7 halott, a mi 3, százdtólira mutat. 1838ban a fehérek halálózása 2,92 pctet, a fehéreké 0,81, a feketéké 11,80 pct 1839ben a fehéreké 4,62. 1840ben fehéreké 3,88; feketéké 8,02. 1842ben amazoké 4,41, ezeké 4,61 százdtól. 1829ki oct. 22ről, melly napon t. i. a philadelphiai börtön megnyitattott, 1842ig bezárólag, 100 fehér rab halottra esik 334 fekete. Ama városban pedig = 100: 196. És ha a tömlőzbeli halálózást 12 évre tekintjük, a rabok 2,028 százdtól részehalt ki, midőn a városbeli 10 esztendei halomás 2,422 percent volt. Feketék a börtönben 6,780 pctben halottak ki. De 1837-től 1842ig ama börtönben került 336 fekete kózzul 150, vagyis 44 pct beteg volt már a tömlőzbe kerüléskor. Azonban ezen halálózási arány mindössze csak azt mutatja, hogy a szegény feketéket a természet ural gyengébb testalkattal áldotta meg, hacsak ennek oka egyrészt abban is fel nem található, hogy a feketék a legerősb szeszies italokat mérték fölött használván, az azoktólí egyszerű elvonatás életműsereikre károsan hat; hisz tudjuk, hogy például csak a dohányzás rögtöni elhagyása milly befolyással van az ember természetére? Igaz, hogy a bostoni fegyelm-társaság jelentése a magányrendszernek nem kedvező; ámde ennek oka az, mert ama társaság e rendszernek nyílt ellensége s így annak állapotját a pártszellem szemüvegén át tekintti. S hogy jelentését pártatlannak

nem mondhatni, csak onnan is kitészik, mivel a halomást a philadelphiai fogházban szerfölött nagyinak mondja, holott 1837től 1841ig 389 rabra 4¹⁷/₁₀₀ pct esik, 1830től 1836ig 3,02 minden százra, kik közül minden fehérre 3 fekete halott jő. Ha pedig 1730től 1836ig összevesszük a rabok és halottak számát, általában 3 pct halott esik egyremásra. Ugy de csak Rusziát és Németországot tekintjük, amabban minden 27 emberre, Németországban 45re esik egy halott. Ama tömlőzbeli halálózás e börtön kívüli aránnyal ezek szerint mérközhetik. S kérem a t. RRet, hogy sem az angol Milbank-börtön példáján, sem a Times e tárgyú tudósításán ne méltóztatassanak elindulni; mert az első Crawford és Perry börtönfelügyelők, s a börtönügybe nagy tekintélyek szerint is nem egyéb mint elszerecsélenült kísérlet, melly a javítófogház nevének csak viseli, de nem érdemi meg. A Times pedig tudjuk, hogy a toryk pártlapja s nemcsak a magányrendszer ellensége, hanem gyűlölje is mind annak, mit a whig kormány létesített, vagy csak ápol is. Azonban ha hirlapra illyesekben is hivatkozhatni, ellenkező hirlapi cikkekkel felhozni igen könnyű volna. Felhozattott dr. Grossnak, mint mondatott, igen érdekes tudósítása a genfi „Bibliothek“ című folyóiratban. Ennek characterét én megátadni távolról sem kívánom; de azt ki kell mondanom e helyen is, hogy a genfi fogház ez orvosának tudósítását, a bruchsal-i büntető-intézet jónévű orvosa Dietz szándékosan hamisnak mondja, s a derék Varrentrapp is azt írja róla, hogy az „keineswegs für eine zuverlässige Auctorität gelten könne.“ A minthogy ez, midőn a magányrendszerü fogházakat örült rabjaik nagy számával terheli, nem is szól a nem egészen magányrendszerü genfi fogház számos örültjeiről. Holott ennek örültjei 20 pctje gyógyult csak ki, midőn a philadelphiaiban 70 pct meggyógyult, tehát több mint az egész világ minden tébolyodtak házaiban szokott történni. Igy a lausannei fogházban a halottak számát 3 pctre teszi, s hogy ezt kihozassa, csak 4 évet veszen fel, holott 12 év statistikája volt előtte, melly szerint, mint Varrentrapp, 140 rabra 9 halott esik ott. És itt vagyunk egy másik ellenvetésnél, melly szerint az Angliában és Schweizban, különösen a waadi cantonban nyert tapasztalás a magányrendszer ártalmas létét bizonyítónak állittattott. De a magányrendszer eredényei még csupán Amerikában láthatók leginkább. A Waadi cantonbeli lausanne-i fogházat pedig mi illeti, tudnunk kell, hogy az nem tisztán magányrendszerü, mert közmunka-termei vannak; hanem 1834. fogva a viszszaesettek s veszedelmes rabok záratnak csak el külön kamrákba, de sétáudvaraikban ezek is 5 ten 6tan összebocsátatnak, mi a magányrendszer szigoru elveivel ellenkezik. És különös, hogy mégis épen ezen visszaestekre nézve használtatik a visszaesés nagy számából vont következtetés, holott ezek a más rendszerü fogházakban már megfordultak, s mert büneikbe visszaestek, mint javíthatlanok záratnak azon külön kamrákba. És még ezen külön kamrákra nézve kell tudni azt is, hogy ezek ott csak a közmunka-teremből melegítettnek, holott félrészben éjszak felé fekszenek, s csak 432 köblábnyi belső világuk van, s így roszak és positive egészségtelenek. Azonban még e fogházban is 1827től 1834ig 28, 1835től 1841ig 24, tehát 3¹/₂ pct volt a holtak száma; pedig az első 8 évben 84, az utóbbi 7ben 109 volt a naponkinti rabszám, s magány-eljárás óta a halálózások már csak 3,5 pct, az előtt pedig 4,2 pct volt s így mindent összevéve 33 pcttel kevesülnek. E fogház elleni balhírek terjesztője Verdoil, kimint a „Revue Suisse“ jul. füzetében megjegyeztetett, egyszerű mind a hallgatórendszernek így tehát a javító fogház általános ellensége, miért polgártársai bizodalmit el is vesztette. Mi a magányrendszerü fogházakbani beteg nagyobb számát illeti, szolgáljon erre felvilágosításul, hogy Philadelphian az utolsó 6 évben Tellkampff szerint 177 fehér és 87 fekete rab jobb állapotban bocsátattott ki a börtönből, mint bementekor volt; 39 fehér és 30 fekete pedig roszabban. Dietz szerint 1829—1836ig 312 elbocsátott rab közül 164 előbbi állapotban volt egészségére nézve, 78 javult, 17 gyengült, 15 roszabb állapotba jutott, 4 sokkal roszabba, 33 meghalt, 1 megölte magát. Voltak, kik 6—10 évig raboskodtak benne, s ép- egészségesek maradtak, ugy hogy e fogház betegség-átvevő és gyógyító volt inkább mint annak nevelője. És a ki dr. Colemannak a magányfogházra nézve 1839. sept. 15ő napján irt levelére hivatkozni akar, olvassa meg azt egészen, s azt fogja találni, hogy abban e szavak után: „azon rabok, kik a régi fogházban tökéletesben voltak, s ezen (magány) javító-intézet ellen első évben csak keveset panaszkodtak, most gyengék és erőtlének,“ még

ezen nevezet és különbséget tevő szavak is foglaltatvák: „ezen fogság következtében, mely a rabnak a szabad lég és napvilág éleletét nem engedi.“ 'S itt a' esomó feloldatása, mert olly intézet, hol sétaudvar nincs, kínhely, nem javító fogház, 's épen, mert a' trentoni fogház ezekben szükölködik, annak sikerét, a' sétaudvarral el látott philadelphiai intézet ellen felhozni méltányosan nem lehet. Nézetem szerint épen olly kevésbé lehet azt is állítani, hogy a' magányrendszer veszedelmes, mert egy rab felbontatván, halála a' magányrendszer következményének tulajdonított. Már, hogyan lehessen bizonyossággal illyest a' magányrendszer rovására felróni, meg nem foghatom, 's annál kevesebb, mert Tellkampfer szerint bizonyítást kíván, hogy a' hátgerinczvelő kiszáradása bezárattástól következék. Sőt ez azt sem hiszi: hogy ezt — mint Amerikában a' börtönorvosi ügy áll — csak egyetlen egy bonczoláskor megnézték volna. Tévedésben van tovább, ki azt állítja, hogy a' pentonvillei fogházban a' magányrendszer olly károsan mutatkozott, hogy a' rabokat 18 hónapnál tovább nem lehet igy elzárva tartani. Ez máskép van, mert azon fogháznak, mellyben tökéletes 's kizárólag magányrendszer nincs is, melly csak alig 1 évóta töltetett be rabokkal, tehát erre nézve a' 18 hónapi tapasztalásra sem lehet hivatkozni csak egy pár hónap előtt is, egyenes rendeltetése az, hogy benne a' deportálásra rendelt gonosztevők 18 hónapig tartassanak azért, hogy javulásuk szerint osztályoztatván Botany-bay vagy más rabtelepbe küldethessenek. Ha a' visszaesettek hiteles statistikáját tekintjük, azt a' magányrendszerre nézve ismét csak kedvezőnek találjuk. Ugyanis a' philadelphiai fogházban felállítottatva vagyis 1829. oct. 25 e óta 1843 diki januariusig volt 1622 rab kik közül 455 sem írni, sem olvasni nem tudott, 382 csak olvasott, 785 csak kevés betűismérettel bírt. Mi pedig főügyelmet érdemel, az hogy 1838 ig nem volt benne különös erkölcsanító. 'S mégis az 1840 ben elbocsátott 197 rab közül, az ottani erkölcsanító szerény, tehát annál hitelesb jelentése szerint 20 at megjavultnak tekinthetni, kettő közülük tekintélyes ember is lett utóbb; 1841 ben elbocsátott 134 közül pedig 25 javult. Holott Nöller szerint Franciaországban 1835 től 1839 ig elbocsátottak a' bagnokból 2821, ezekből visszaesett 722, tehát 25 perct, a' középponti fogházakból pedig 21, 310 's ezekből ismét bekerült 6013 tehát 28 pct. De ideje már, hogy ezen rendszer ellen olly gyakran felhozott szokottlegnagyobb ellenvetésre térjek, melly ha való volna, ettől minden emberbarátnak el kellene borzadni: értem az ebbeni megörülés gyakori eseteit. Azonban szerencsére ez ellenvetés sem alapos. Mindenekelőtt általánosan jegyezzük meg, hogy minden elzárás elősegíti az elmebeli megháborodást; honnan valóságos fogság az, és nem szórakozási hely, vagy épen büniskola. Mert a' rab illyenkor saját rothadtságában áll maga előtt; 's az élénk phantasia tükrében látja saját szörnyettségét. De ha ezt vesszük csak figyelembe, ám akkor gondoskodjunk rabjaink multságáról inkább mint bünítéséről. És mondhatni még azt is, hogy minden vétek, nem egyéb örültségnél. De ha azt nemcsak pszichologiai igazságnak vesszük, hanem életbe akarnók átvinni, ugy egy bünöst sem lehetne, nem szabadna büntetni, a' mi természetesen képtelenség. Vegyük fontolóra e' mellett azt is, hogy az örültség értelmezése sem szabályos; hiszen az életben is örülnek mondanak sokat, ki épen az eszesség legmagasb fokán áll. Börtönökben pedig nemcsak a' felügyázók személyességétől függ ennek megitélése, de az intézet sajátosságától is, melly épen oka annak, hogy egyikben több az elmebetegek száma mint a' másikban. Ugyanis a' hallgató rendszer mellett fogházakban a' rabok munkája haszonbérbe adatik ki. Ebből következik, miszerint csak hogy a' dolgoz kezeknek fogjanak, betegek, sőt vannak példák, hogy valóságos örültek is szorítottak közmunkára, 's hogy ez lehessen, nem lehet azokat mint illyeket vezetni a' névjegyzékbe. Sőt még az sem példátlan, hogy az elmebetegeknek megkegyelmeznek, csak hogy az intézet híre neve ne kockáztassék. Ellenben a' magányrendszer mellett a' rabok portékának nem tekintetnek, 's nem nyereszkedik rajtok a' status, hanem kinek mi baja van, tüstint bejegyeztetik, gyakran pedig még lekiismeretességgel együtt járó túlzó fontossággal is. Ugy hogy nemis örült mindaz, ki az elmebetegit jegyzékbe iratott. (Folyt.)

LEGUJABB. A' Julius 3 kai ker. ülést megelőzte Ungmegye szivlázító sorsu követe - Orosz Elekért tartott gyászisztelgés, mellyet az egész képviselői tábla, sok főrendi tag, országgyűlési ifjuság és számos más rendű közönség ünnepélyesített. A' gyászmise után mondott beszédben n. váradi kápt. követ Fogarassy Mihály ur hü jellemrajzát adá a' kebelrendítő módon igen is korán 33 d. évében, kimultnak, 's annak tudata hogy a' képpel,

mellyet ama beszédben rajzolt vonalmi fölelevenítének, e' földön többé nem találkozunk, egész nagyságában kelté fela' fájdalmat, mellynek kitérései közé az elhunytat áldó igék vegyültek 's könyvek egyszersmind Duna hullámmal, melly az elhunytat sir 's emléké lön! A' 11 1/2 ókor kezdődött ker. ülésben az országgyűlési szállások ügyében kiküldött választmány jelentésének tárgyalása folytattatván a' jövőre rendelkező szabályok a) pontja körül, miszerint minden városnak, mellynek keblében országgyűlés tartatik, háztulajdonosai kötelezettek házaik egy részét az országgyűlési tagok számára bizonyos meghatározott bér mellett átengedni, a' tegnapi ülésben megállapított kényszerített szállásadási elv nyomán több indítvány keletkezett, mellyek közül szavazás utján fejlett többség K. megye követének javaslatát fogadta el, melly a' szállásadásra nézve maximum a' házaknak negyed részét határozza meg. — A' jul. 4 kén tartott főrendi 171 dik országos ülésben a' kerületrendezési frdi választmány munkálatait benyújtván, az egy főispán indítványára kinyomatni rendeltetett. Ezután a' megyei kihágások iránti rendi üzenetre nézve gr. A. Gy. küldöttséget javasla megbízatni, melly a' munkában foglalt elveket összeszedvén 's combinalván jelentést tegyen; melly javaslatra hosszu sora kezdődött a' szóváltásoknak, a' megtámadók nyilaikat főleg főispánok 's más hivatalnokok ellen irányzák; képzelhetni hogy az oda dobott keztyű egyik sem akará ignorálni; e' csatázás közben az ingerültség magas fokra lön potencirozva, melly gyakor elnöki közbeszólást szükségesített, végül gr. A. indítványához járult a' többség, minek következtében nádor ő fuge az érintett küldöttség tagjait ki is nevezte. Köziratra hocsátatás végett felolvastattak a' turmezei kerül. és a' szepesi XVI. város- rendezést illető üzenetek, legközelebbi tanácskozás tárgyal pedig a' k. városok tárgybani viszonzúenet hitelesítése 's a' kerületek rendezése tüzetet ki. Szintaz napi kerül. ülés kezdetén az elnökség bemutatá a' középponti vasúttársaság folyamodását, melly B. megye követének indítványára kinyomatása után azonnal tanácskozás alá fog vétetni. Az országgyűlési szállások tárgybani munkálát vétetvén fel a' tegnap módosított a) ponthoz P. azon javaslatát fog járulni, miszerint a' házbirtokosoknak joguk leend a' b) pont értelmében kijelölt szállás helyébe más alkalmas szállást kimutatni. A' b) pontban a' szállások összeírása 's kijelölése a' főlovászmester elnökele alatt illető hatósági tagokból alakítandó választmányra bízatni határozatott; a' szállásbérre nézve pedig azon indítvány fogadtatott el, hogy a' rendes bérletű szállások három utolsó évi közép ára vétetvén sinórmértékül, ez az orsz. gyűlési szállásoknál többel, mint fél annyival nem növeltethetik. A' c) pont ugy módosított, hogy a' szállásbér azon évnegyedre, mellyben az országgyűlés eloszlik, egészen fizetessék ki; az e) pontban Cs. indítványa után a' nádort, országbíró, személynököt kivéve, minden országgyűlési tagnak lakbeli illetősége 4 szobában állapított meg, a' választm. vélemény kevesbet határozó pontjai megtartatván. Az i) pontnál, melly arra nézve, ki az orsz. gyűlési szállást letartóztatja v. az által, kit illet, nem engedi elfoglalni; a' k. táblát rendeli bíról, a' többség a' városi bíróságot fogadta el. Az ellenszegülésért büntetésül szabadó 200 pft. a' városi pénztárba levén fizetendő. Az illető pontokban a' főlovászmesteren kívül az illető hatósági egyedekre is fog hivatkozás történni. Az orsz. gy. szállások tárgya bevezetvén, a' napi rendre kitűzött turmezei panasz pedig másnapra halasztatván, a' sérelmek 's kívánatok rendbeszedésére küldött választmány tudósítása vétetett fel, mellynek tárgyalása előtt egy alföldi követ által tett azon indítvány, miszerint a' sérelmek 's kívánatok kerületi ülésekben keresztülment pontjai orsz. ülésben mennelelőbb hitelesítettvén a' frrhez küldessenek, elfogadtatott; miután Palóczy az egyes megyék sérelmei 's kívánati II részét olvasta, a' 25 ik ponton kezdve, mellyre valamint a' következő 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, pontokra adott választm. vélemény elfogadtatott; a' 33. pontba foglalt kívánata Szerém megyének követi előadás szerint megszünvén, kihagyatik; a' 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 's 42. pontokra vonatkozó vélemény szinte elfogadtatott.

Komárom, jun. 28. Legközelebb, jun. 24 kén kezdődött 's egy hétig tartott közgyűlésünkről igen keveset irhatok, mert abban sem utasítás, sem olly közjogi kérdés nem fordult elő, melly közügyeink országgyűlési kezelése 's vitásakor érdekes tudósításra nyujthatott volna anyagot. Készülének 's akarának ugyan némelnyek lendíteni valamit, de szerencsétlen taticával, mert a' készület félszeg 's összetartásuk elannyira láncszemetlen volt, hogy sikerre még csak számítani is lehetetlen vala. Az indítvány, mit a' kancellariai parau-

cok után T. Zs. az országgyűlési iratok minden más dolgok előtti tárgyalatására nézve tön 's mi el is fogadtatott, annyira ingyem szerint történt, hogy e' netalán idővel gyakorlati szokásadatul, szolgáló tanácskozási rendszernek többekkel együtt szivemből örvendék; azonban ugyanazon rész, mellyről ez indítvány vétetett, akarat - 's czéljával igen, de létesítő eszközeivel tisztában épen nem lehetett; mert ugyanazon órában a' köznemesi hallgatóságnak hullámozva változó tárgysympathiája szerint majd ezt, majd módosítást, 's majd ismét egészen ellenkezőt sürgetni 's követelni, igen nagy következtelenségre mutat. Helyettes alispán ur loyális elnökletének és a' tisztviselőség méltányos viseletének hozzájárulásával megállapított az egész országgyűl. iromány- halmaz fölvétele 's tárgyalatása; de mivel a' köznemeség, melly ugyanazon indítványt tüzesen pártolá, az olvasni kezdetek hallgatásába csömörlött és türelmellenkedék, S. ur része ismét mást, egészen ellenkezőt kívánt, hogy t. i. az országgyűlési tárgy fölött választmány tanácskozzék, mellynek jelentése azután rendkívüli közgyűlés tárgyalása alá jöjön. 'S ez megis állapított, másfélórai keserű tanácskozás, vagy is vitások után. Ezen rendkívüli közgyűlés eredményéről annak idejében megküldendem tudósítasomat. — A' mhús ára 14 v. krról 13 ra csökkentetett. Az aratás is limitáltatott a' szabad egyezkedés ismétí fenhagyatása mellett. K. helység hadnagya, mivel a' tisztviselők névsorát közli megyei körlevélre ellenmondást irt, mintha ugyanazok nem nemesek, hanem parasztok által választattak volna, ügyészi kereset alá vétetett. — S.

Spanyolország.

Barcelonai tudósítások a' királyné egészségéről kedvezőleg szólnak. Trapani grótot, hir szerint, Barcelonába várják, hogy a' királynét baski útjában kísérje, ki onnan Párisnak veendi útját, fens. nagybátyját meg látogatandó. Hirszerint minden miniszter parancsot kapott Barcelonába menetelre. Barcelonai lapok körülmenyesen leírják az éjjeli látogatást, mellyet az özv. királyné négy személy kíséretében a' városi temetőben tett. Az éjszép volt, az ég tiszta, a' tengeri levegő fris, csak a' szelid hullámozás, melly a' fővényparthoz buskomolyan ütődve halt el, zavará az éj csöndét. A' királyné sokáig imádkozék csupasz köre térdelve a' kápolnabeli oltár előtt; mellette térdelt Leon tábornok özevgye 's Belascoain grófné. Urnapi bucsumenetena királynék is jelen voltak, példajokat a' hatóságok 's Barcelonában levő tábornokok is követék, égő viaszgyertyát hordozva. Az utóbbi lázadaskor befogott egyedek szabadságát visszaadni szándékoznak.

Azon hir, hogy valamennyi miniszter Barcelonába menend, megvalósult. A' navarrai határszélekről írják, mikép a' vámörök azév kezdete óta fizetés nélkül 's igy igen keserves állapotban nyomorognak, 's életem-hijány miatt határszéli állomásaikat elhagyák 's Franciaország bol akadály nélkül vihet, ki mit akar. A' M. Chronicle barcelonai levelezője következőleg festi a' spanyol körülményeket: az alkotvány, mellynek nevében a' spanyolok annyi évig küzdöttek, vértettek 's elhaltak, most őshelyére szenderül, csöndesen é vagy zajjal? az idő mutatja meg. A' királyné Barcelonához ragaszkodása napoként növekszik 's olly erős gyökeret vert benne, hogy arról gondolkoznak, mikép azt az ország másod szék városává emeljék, kicsicsomázzván a' királyság minden ékszereivel. Mindez Barcelonában huzamosb tartózkodásra mutat, hol a' legközelebb két vagy három hónapban fontos események történnének. A' mérsékpártiak jelesül elhatázzák, hogy egy merény csapást tegyenek, mire Barcelona igen alkalmas hely. Ha a' folyton divatozó cselszövényeskedés hajótörést szenvedend, akkor az özevgye királynénak misem marad egyéb hátra, mint a' kedves Franciaországba mindenestül visszavitorláznia. Egyébiránt Krisztina vagy valóságos szenteskedővé lett, vagy a' képmutatást játsza csoda-remekül. Nem elég, hogy fél napokat tölt egyházakba vándorlások között, hanem még éjjel is temetőkápolnát látogat 'stb. Nem egész éjeit emésztik ugyan fel ezen ájtatoskodások, mert ritkán két nyugalomra ugy, hogy földi 's politikai dolgokon ne törje fejét. Gyakran regg. 4 óra tájban láthatni Narvaezt 's Vilumat is a' fens. hölgygyel tanácskozványokból jöni. Ezen jó urak fejüket magasan horoják ugyan, azonban arcaikon nem egészen valódi a' győzelmi vonal; ottan ottan vehetni észre jeleket, mik azt mutatják, hogy nem mind arany, a' mi fénylik 'stb.

Anzila.

(Mult hó 19 d. u. a' királyné Buckingham palotában kir. széken fogadá a' dublini községtanácsot, melly a' lordmajor szónoklata mellett kérelmi felírást nyujtott át O'Connell pöre 's bebörtönöztetése ellen. Köszönöm

önöknek! válaszolt a királyné, miután az írományt kegyteljesen átvette, személyem 's koronám iránti hű ragaszkodásuk ez újabb bizonyítványát. Nyilvánítam már önök előtt, miképszilárd határozatom fentartani a törvényt 's tisztelni itéleteit (törvénytörésnek, mikre bizott a jogkiszolgáltatás. Ha hibák történtek az eljárásban, vizsgálat alatt állanak, 's a főlebbviteli t. szék azokat kétségköl helyrehozandja. A törvények hű végrehajtását népem szabadsága 's jogszerűsége legbiztosb pajzsaul tekintem. Élénk szövtálatokat idézett elő a felsőház jun. 17d. ülésében Mazzini leveleinek postán elfogatásuk 's felbontásuk. Radnorgr. legnagyobb csodálkozással hallá illy kormányzabadiék létezését, 's ha ez csakugyan így van, ugy gyakoroltatásukat nem titokban üzenni, hanem mindenestre legszigorubb felelősség terhe alá vonatni ohajlja. A ns gróf 1841 jan. óta illy uton felbontott levelek jegyzéke előmutatását indítványzta 's felvilágosítást kívánt e tárgyban, mint szinte Ostrowski lengyel grófnál a rendőrség által nem rég véghezvitt megmozgatás iránt is, kinek egy hőbortos szabó alapítalan mendemondájára, leveleit 's papirjait zár alá vették. Wellington hg. felelt, mikép a kérdéses szabadiék Anna királyné uralkodása óta változhatlanul léteznek 's illy segédzer fenmaradás kívánatos is. Egy egyedevelei (t. i. a szökevény Mazzinihoz czimzetek) valóban fel is bontattak, de azillelő kormányhatalom hallatlan gyakorlása semmi sérelmet sem idéz elő; azért reméli, hogy a ns gróf eláll indítványától, miután azon körülmények közlése, mik közt a belügyi miniszter az érintett szabadiékokt gyakorolja, nem tanácsos. Mi a nevezett lengyel rövid fogságát 's a rendőrség által véghez vitt házmotóztást illeti, e tekintetben semmi kétség, hogy az magát igen gondolatlanul compromittálta, a rendőrség mind e mellett illedelmesen bánt vele 's írományai is haladéknélkül visszaadattak. Ha egyébiránt Ostrowski gr. sértetleneke érzi magát, előtte a törvény utja 's a törvényeségi teremben inkább is helyén vannak illy vitaközások, mint itt 'stb. Francia lapok darab idő óta lord By-

ron kiadatlan műveiről beszélnek, miket egy pénzváltónál letéve találtak. A Revue de Paris most határozottabban imigy nyilatkozik e tárgyban: A megbukott caccia pénzváltónál letett holmi közt volt egy szekrény l. Byron kéziratival; ezen szekrény Quiccioli grófné sajátja 's most ennek ügyviselőjéhez vitetett. Az írományok közt, néhány még világot nem látott költeményei 's tulajdon munkájáról irt bírálati jegyzetek találtak. A Sun szerint, Thorwaldsen szobráról minap Byron által tett tudósítás lényegében igaz; az hogy az még mindig a londoni vámház boltjaiban fekszik, valótan azonban, mint ha a szekrények rohadása 's fekvése által sok kár történt volna benne; sőt a márványkép teljes épségü 's felátadása nem sokára remélhető.

A Dublinban tartott heti repeal-gyűlésen a jövedelem 3229 ft sterlingre 's így olly sommára rugott, minő még egy heti gyűlésen sem fordult elő, világos bizonyosságul, minő hatást szült egész Irlandban O'Connell elzáratása, habár a tory és orangista lapok azt hiszik is, hogy O'Connell a lázadás furiája is le van bilincseze. Junius 13kán Dublinban sajátzerü jelenet fordult elő. Mintegy harmincz kocsi déli 12 órakor O'Connell háza előtt megállapodott, honnan lassan haladva O'Connell fogháza felé tartott. A kocsiiban ülők a legelőbbkelő hatósági tisztviselők voltak, kikhez a mindinkább csoportozó nép tömördeke csatlakozott. A börtön ajtói kemény őrsapat fogta el, a tolakodókat viszatartóztatandó. Tudva volt, hogy a foglyok semmi küldöttséget nem fogadhatnak el, hanem talán azt hiték, hogy illy nagyszerü demonstratioval majd csak keresztül törnek, hanem ezen reményök füstbe ment, mert a börtönkormányzó a lépcsőzeten egyik küldöttséget a másik után azon válaszzsal bocsátá el: hogy ő bármilyen emlékiratot átnyujtandó küldöttséget nem bocsátat be. Erre az egész néptömeg 's a küldöttek, O'Connell házához tértek vissza, hol a corki mayor elnöklete alatt gyűlés tartott. Ugyanez nap Liverpoolban is tartott gyűlés, száma 's előkelősége a dublininál nem ki-

sebb, hol Shiel elnökösködése alatt két emlékirat készült: egyikkel az igazságtalan ítélet következtében befogottak szabadon bocsátatását a királyné előtt eszközlendők, másikkal O'Connell és társai előtt fájdalmas rokonérzetüket tolmácsolandók.

Franciaország.

Jun. 19kén Algirban azon hir terjenge, hogy Marokkóval a dolog el van intézve 's mikép Abdelrahmau császár, az Ali öcsese intézte majus 30d. megtámadást roszalja 's mindenféle elégtetre ajánkozott. Ezen hírek némi fontosságot adott azon körülmény, hogy a 44d. soredred a nyugoti csapat erősítéseül Algirba rendeltetett. A fenyegetett tartománybeli sereg ezen csökkentése azt mutatja ugyan, hogy a veszély el van hátrítva: a dolgok helyzete mind e mellett mégis ugyanaz, 's ugy látszik, azon tisz, kinek küldetése okozá a békehirt, sürgönyöket hozott a parancsnokhoz, mikben az Anglia részéről ajánlott közbenjárásról van szó. Másik ujság: hogy Abdelkader Oran és Mascara közt vonult el 1700 lovas élén, hova 's miért? nem tudhatni. Toulonbul jun. 22dikén. Joinville a hg parancsnoksága alatti hajóhad egy része tegnap bocsátkozott tengerre, más része induló félben van. — Bignon tudósítása az 1845i költségvetésről, ellentétben áll a trónbeszédben nyilvánított azon ígérettel, miszerint a kiadás 's bevétel közti egyensúly helyreállítása a főczél; mert ugyancsak Bignon tudósítása nyomán 1840—1844 év végig a kincstár hiány 179 millió 8 százezer frankot tesz, 1845ben pedig még több leend. A követkamra jun. 25d. ülésben a paris-lyoni tours-nantési és paris- rennesi három vasuterv elfogadtattott.

A marokkói háboru csakugyan kiütött- Bugeaud jun. 16d. sürgönye szerint az alatt, mig jun. 15kén a marokkói csapatok főnökeivel folyt az alkudozás, ezek közül 5000 lovas megtámadá a francziákat, kik azonban a marokkaiakat derekasan megsabdolván, mintegy 3—4 százat közülök levágtak 's 3—400 lovat elfogtak, részükrol csekély (6 halott) veszteséggel. —

ÉRTESÍTŐ.

Hirdetvény.

Tek. ns Mármaros vmegye Verchovina járásban fekvő, 's alább megnevezendő helységekben a kir. fscus birtokához tartozó részjóságok a huszti kir. kincstári uradalmi gazdálkodó tisztségűnél 1844. évi jul. 15d. napján tartandó nyilvános árverés után ugyan e folyó év novemb. 15d. napjától kezdve 6 egymásután köv. évekre haszonbérbe adatnak, ugymint:

Folyó szám.	Helységek nevei.	Ur-béri telkek sz.	Jobbágyok telek száma	Ur dolga napok	Füst-pénz. ft.	Dézmaváltóság. ft. kr.	Urbéri ölf. öl	Urbéri zsák. szám	Korcsmaheli árenda ft. kr.	Majorság-béli föld		Jelenlegi földbér. ft. kr.	Malom-taksa ft. kr.	Házbér ft. kr.					
										szántó föld hold	kaszál. föld hold								
1	Ökörmező	8 1/2	52	54	2039	106	31	8 1/2	31	34	30	106	124	80	30	12	30	18	
2	Izska . . .	1 1/2	6	—	157	6	4	30	1 1/2	4 1/2	—	—	—	—	—	2	30	—	
3	Ujholyatin.	1 1/2	9	3	238	12	5	—	1 1/2	5	—	—	—	—	—	—	—	—	
4	Rieska . . .	1 1/2	6	3	249	9	6	30	1 1/2	6 1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	
5	Bisztra . . .	1/2	1	—	18	1	—	30	1/2	1/2	—	—	—	—	—	—	—	—	
6	Rippinye . .	1	5	3	187	8	4	—	1	4	—	—	—	1	10	—	—	—	
7	Lopusnya . .	6/8	4	4	168	8	3	—	1/2	3	—	—	—	—	—	—	—	—	
8	Majdánka . .	1 1/2	8	8	318	16	6	—	1 1/2	6	—	—	—	—	2	30	—	—	
9	Szolyma . . .	2	13	8	424 1/2	21	8	—	2	8	16	6	—	—	—	—	—	—	
10	Szinevér . .	1 1/2	5	10	329 1/2	15	5	—	1 1/2	5	—	—	4	11 1/2	11	20	—	22	
Összesen		19 1/2	109	93	4128 1/2	202	76	30	19	76 1/2	55	36	112 1/2	136 1/2	93	20	17	30	40

Jegyzés: írásbeli ajánlatok szükséges kellekekkel ellátva elfogadhatnak. 2—3

Rendkívüli figyelmeztetés a magyar kereskedelmi társaság részvény-helyzetéről iránt. Figyelmezteti az igazgató választmány ezennel a t. cz. részvényeseket 's közönséget, miszerint az első részvényekért 75 pengő frtra rugó 15%otes részlet befizetés a társaság könyveibe rendez beiktatás, az ideiglenes jegyek számozása (numeriren) 's rendezése miatt, csak Pesten történhetik a társaság ideiglenes lakásán (városháztér Almásy házban. Igazgató választmány üléséből.

Puszták és más haszonvételek árverése.

A' nm. magyar kir. udv. kincstár rendelésébül a' megürült kalocsai érseki urodalmi tisztség részéről közhiré tétetik: hogy az alább megnevezett haszonvételek és puszták 1844dik évi sept. hó 10d. 's több következő napjain, Kalocsán a' praefectoralis írószobában fognak árverés után haszonbérbe a' többet ígérőknek — a' helybenhagyási jognak a' n. mgn m. kir. udvari kincstár részére leendő fentartása mellett adatni.

A' kalocsai kerületben:
A' kalocsai szállásokon bor- és pálinkamérés joga: Alsó-mégyen, Homok Mégyen, Hillyén, Foktó helységben a' helybeli mézsárszék; Miske helységben a' helybeli mézsárszék 8 hold szántófölddel; urodalmi ház bolttal és szabad kereskedéssel és sóárolás. B nyiszló helységben: a' helybeli vendégfogadó, hús-vágás és mérés joga az új Duna vágásnál lévő korsó földi csárda; bonyiszlói szállá-

sokon bor- és pálinkamérés joga. Puszták és majorságok. Bakodi pusztában 438 holdat tevő szántóföldek; Bakodi korcsmá és Csepeg nevezetű 211 holdnyi nagyságú sziget; Bek 199 hold; Kis-Berke 160 hold; Bód 1518 hold; Gyarmatsziget 412 hold; Halász 303 hold; Maresa 39 hold; Nagyharta 5802 hold; Nagyharta pusztában levő szőlők közt találtató 22 hold szántó- 34 hold kasz. földek; Nagy-Nána 127 hold; Szalmahéj 54 hold; Sajtó 60 hold; Szent-király 4799 hold; Zasztó 150 hold terjedésű puszták.

Hajósi kerületben:
Hajósi városában a' helybeli mézsárszék 30 hold szántó- és 12 kocsi szénát termő kaszáló földek; a' Hajósi határban levő halászat; Nádudvar helységben a' helybeli mézsárszék 18 holdból álló féltelkkel; Sükösdön a' hús-vágás és mérés joga; Kélesi tóiban halászat; Hildi pusztán 891 holdnyi szántóföld; Kélesi pusztán 90 1/2 holdnyi szántóföld, Molnár-szigetben 2 1/4 hold szántóföld 's 36 1/4 hold kaszáló; Sü-

Hirdetés.

A' nagymélt. magyar kir. udv. Kincstár rendeletéből, a' megürült kalocsai érsekséghez tartozó gabona, ugymint: a' kalocsai magtárból 1788 p. m. árpa, szemes kukorica a' hajósi magtárból 865 p. m. tiszta buza, 737 p. m. árpa és 31 1/4 p. m. szemes kukorica, elvégre a' szent-Istváni magtárból 793 p. m. tisztabuza, 110 p. m. árpa, és 5 p. m. kukoriczának eladása végett írásbeli ajánlatok által e' f. évi július 15kén a' kalocsai igazgatósági hivatalnál szokott délelőtti órákban ujjolag árverés fog tartatni.

A' venni szándékozók tehát a' 200 ft. p. p. szabott bánatpénzt a' kalocsai urodalmi pénztárban előlegesen letenni, és ha ározottan kitett számokban kifejezett ígéreteiket minden egyes gabonafajokért különösen, sajátkezüleg aláírt 's lepecsételt nyilat-

kozatokban az érintett napon legfőlebb déli 12 óraig a' felhozott igazgatóságnak, a' hol az ebbeli szerződési feltételek is megtekinthetők, benyújtani kötelezettek, melyben az ajánló lakását kitenni és hozzá a' letett bánatpénzről szóló nyugtávannt mellékelni tartozik. 2—3

Rév és vendégfogadó-kibérlés.

Adony m. városa, gőzhajó-allomásának tövében létező Duna-rév, és azzal kapcsolatban levő vendégfogadó hasznai folyó év július hó 28kán szokott reggeli órákban, tartandó árverés útján, a' többet ígérőknek 1845. jan. 15d. napjától kezdve több esztendőre bérbe adatni fognak. A' vállalkozók ezekkel (bánatpénzzel) jellátva, ezennel meghivatnak. 3—3

küldi határon 3 telekből álló szántó- és kaszálóföldek.

Szent-Istváni kerületben:

Szent-István helységben a' helybeli serház szárazmalommal pálinkatőző-házzal, helybeli vendégfogadó, helybeli mézsárszék 31 hold földdel, urodalmi dunai szítás malom, a' dunai alsó halászat Csanád helység határa felső részétől kezdve Szeremlye helység alsó határáig a Dunában 's annak ágáiban ugy az urodalmat illető Duna folyásán kívül levő vizekben, valamint a' csik- és tekenősbéka-fogással a' nádalyokat kivéve Sz. Istváni határban az ó-panduri Dunaparton 170 □ öla kertecske az ó-panduri korcsmá; Szeremlye helységben helybeli mézsárszék a' Dunarév ottani fogadó bor- és pálinkamérés jogával; a' Réti pusztán gyakorlandó mézszégetesi jog a' Réti pusztán birkahusvágási jog vagy is kozara; Csávoly helységben a' helybeli mézsárszék egy egész telek földdel; Sumár nevű 277 hold föld; Csanád helységben a' hús-vágás és méreztési jog.

A' bácsi kerületben:

Az árverés tartatni fog Bács városában 1844. évi sept. hó 4kén a' tisztartói lakon. Bács városában a' bácsi serház, pálinkafőzés mérés és szárazmalommal; a' helybeli mézsárszék egy egész telek földdel Bács városa határában, a' moszongai

halászat, a' bácsi urodalma a' piócafogás joga; Bács-ujfalu helységben helybeli vendégfogadó, helybeli mézsárszék 40 hold szántó 's 28 h. kaszáló-földdel 's a urodalmi szárazmalom; Dérony helységben helybeli vendégfogadó, helybeli mézsárszék 6 boglya szénát termő kaszálóval; Déronyi moszongai halászat; Lesicsi pusztai halászat; Kruskováci korcsmá bor- és pálinkamérés jogával; Perlancazi korcsmá bor- és pálinkamérés jogával.

Melly árverésre a' kitett napokon a' haszonbérleti kívánók szükséges bánatpénzzel ellátva illendően meghivatnak. A' feltételek Kalocsán a' praefectoralis írószobában és a' kerületi tisztartó uraknál az árverésre kirendelt határnapok előtt is megtekinthetvén. 2—3

Kir. haszonvételei árverése.

T. Békés megye Szarvas m. városban a' közös urodalom résziről kir. haszonvételek f. évi aug. 7kén tartandó nyilvános árverés útján 1845d. jan. 15d. 3 egymásután következő évre bérbe adandók lévén, a' bérleti kívánkozókat ezennel meghivatnak, egyéb feltételeket Szarvason az urodalmi közös tisztátnél megtekinthetvén. 3—3